

regio- novosti

broj 12, rujan 2018.

S A D R Ź A J

AKTUALNA TEMA

Izvještavanje o provedbi regionalne politike Republike Hrvatske

REGIO-ANALIZA

Pokazatelji pametnog grada

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

Informatičke i komunikacijske tehnologije za energetska učinkovitost u gradovima

REGIO-POJMOVNIK

Isušivanje regija
(eng. *regional brain drain*)

OBAVIJESTI

Događanja / Obrazovanje /
Edukativne aktivnosti drugih
institucija

REGIO-PUBLIKACIJE

Policy-making at the European periphery - The case of Croatia

Politics and conflict in governance and planning: Theory and practice

New public leadership - Making a difference from where we sit

Čuvajmo okoliš - razmislite prije ispisa ove publikacije!

Izvještavanje o provedbi regionalne politike RH

Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine, 147/14, 123/17; u nastavku teksta: Zakon) postavljen je temelj zakonodavnog, institucionalnog i strateškog okvira upravljanja politikom regionalnog razvoja. U skladu s člancima 47., 48. i 49. Zakona, propisana je obveza praćenje provedbe politike regionalnog razvoja i njezinih učinaka na razvoj svih dijelova Republike Hrvatske te vrednovanje i izvještavanje o rezultatima provedbe politike regionalnog razvoja, u svrhu povećanja djelotvornosti, učinkovitosti i utjecaja na regionalni razvoj.

U srpnju 2017. Hrvatski sabor donio je Strategiju regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine (u nastavku teksta: Strategija). Strategijom su utvrđeni razvojni ciljevi usmjereni prema društveno-gospodarskom razvoju Republike Hrvatske, smanjenju regionalnih razvojnih nejednakosti te jačanju razvojnog potencijala onih dijelova zemlje koji zaostaju u razvoju, odnosno potpomognutih područja (određenih temeljem indeksa razvijenosti) te područja s razvojnim posebnostima kako bi postali što konkurentniji.

Strategijom su definirana tri strateška cilja politike regionalnog razvoja:

- 1) Povećanje kvalitete života poticanjem održivog teritorijalnog razvoja
- 2) Povećanje konkurentnosti regionalnog gospodarstva i zaposlenosti
- 3) Sustavno upravljanje regionalnim razvojem.

Za svaki od strateških ciljeva definirani su prioriteti koji su potom razrađeni u niz odgovarajućih mjera kojima su obuhvaćene mogućnosti rješavanja

prepoznatih razvojnih poteškoća te razvojni potencijali uključujući razvojne dionike – ljude, prostor u kojem žive i djeluju, kao i infrastrukturu koju koriste za ostvarenje općeg cilja politike regionalnog razvoja. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU (MRRFEU) izradilo je i Akcijski plan za razdoblje 2017.-2019. koji sadrži pregled aktivnosti, programa i projekata (u nastavku teksta: APP) za provedbu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2020 koju je Vlada Republike Hrvatske usvojila Zaključkom o prihvaćanju u studenom 2017. Akcijski plan obuhvaća razradu mjera na konkretne aktivnosti, programe i projekte koji se provode u trogodišnjem razdoblju u skladu s Državnim proračunom i sukladno pratećoj tablici “Izvori sredstava”.

MRRFEU u provedbi Akcijskog plana ima koordinacijsku i provedbenu ulogu ovisno o resornoj nadležnosti za pojedine aktivnosti, programe i projekte. Uvažavajući međusektorski karakter politike regionalnog razvoja, pojedine mjere regionalnog razvoja, odnosno APP-ovi iz Akcijskog plana pripadaju sektorskoj nadležnosti drugih tijela koja osiguravaju sredstva za njihovu provedbu. Središnja tijela državne uprave, druga javnopravna tijela i trgovačka društva u vlasništvu RH trebaju izvijestiti MRRFEU o rezultatima provedbe APP-ova od značaja za regionalni razvoj. MRRFEU objedinjeno izvješće središnje razine dostavlja županijama. Sukladno čl. 49 Zakona, županije podnose izvješće MRRFEU o rezultatima provedbe županijskih razvojnih strategija, dok veliki gradovi podnose izvješće o rezultatima provedbe strategije razvoja urbanog područja za prethodnu godinu.

Cilj i svrha izvještavanja

Cilj uspostave cjelovitog sustava izvještavanja je osigurati uspješno vođenje regionalne razvojne politike. Za to je potrebno osigurati redovito praćenje ostvarenja planiranih aktivnosti, programa i projekata s naglaskom na doprinos ostvarenju Zakonom i Strategijom postavljenih ciljeva, prioriteta i mjera. Svrha sustava izvještavanja očituje se u obvezi izvještavanja i izrade izvještaja o rezultatima provedbe regionalne politike u prethodnoj godini, a kojeg MRRFEU dostavlja Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru. MRRFEU je zadužen za uspostavu i vođenje cjelovitog sustava izvještavanja te prema Zakonu (čl. 49) sustavno prikuplja informacije i podatke o provedbi APP-ova svih razina razvojnog upravljanja. To uključuje:

- Središnja tijela državne uprave i druga javnopravna tijela te trgovačka društva u vlasništvu Republike Hrvatske koja izvještavaju MRRFEU o učincima provedbe programa iz njihove nadležnosti u kombinaciji s učincima vezanim uz regionalni razvoj za prethodnu godinu. MRRFEU na osnovi prikupljenih izvješća dostavlja županijama izvješće u dijelu koje se odnosi na određenu županiju za prethodnu godinu, prije svega zbog bolje informiranosti županija o razvojnim aktivnostima na svom području
- Županije koje podnose MRRFEU godišnje izvješće o rezultatima provedbe županijske razvojne strategije za prethodnu godinu
- Velike gradove nositelje izrade Strategije razvoja urbanog područja, koji podnose MRRFEU godišnje izvješće o rezultatima provedbe Strategije razvoja urbanog područja
- MRRFEU koji priprema objedinjeno izvješće za Vladu Republike Hrvatske i Hrvatski sabor.

Akcijским planom 2017.-2019. obuhvaćeni su APP-ovi čiji su nositelji obvezni izvještavati o provedbi u ime svih sunositelja. Osim APP-ova

navedenih u Akcijskom planu, provode se projekti od regionalnog značaja koji nisu obuhvaćeni Akcijским planom, a o njima također postoji obveza izvještavanja. To se prije svega odnosi na trgovačka društva u vlasništvu RH.

Kako bi se omogućilo cjelovito i obuhvatno izvještavanje o rezultatima provedbe regionalne politike, MRRFEU je uz podršku stručnjaka Ekonomskog instituta, Zagreb pripremio sljedeće upute:

1. Uputa središnjim tijelima državne uprave, drugim javnopravnim tijelima i trgovačkim društvima u vlasništvu Republike Hrvatske za pripremu godišnjeg izvješća o rezultatima provedbe aktivnosti, programa i projekata od značaja za regionalni razvoj i provedbu Akcijskog plana Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske do 2020. godine za 2017.
2. Uputa trgovačkim društvima u vlasništvu Republike Hrvatske za pripremu godišnjeg izvješća o rezultatima provedbe aktivnosti, programa i projekata od značaja za regionalni razvoj za 2017. godinu.
3. Uputa županijama za izradu izvješća o provedbi županijskih razvojnih strategija za 2017. godinu.
4. Uputa za izradu i sadržaj izvještaja o provedbi strategija razvoja urbanog područja za 2017. godinu.

Do kraja listopada očekuje se da će sva spomenuta tijela na koje se odnose prethodno popisane upute dostaviti narativna i financijska izvješća MRRFEU na temelju kojih će MRRFEU izraditi prvo objedinjeno izvješće o provedbi politike regionalnog razvoja RH te isto uputiti i Vladi RH na usvajanje. Ekonomski institut, Zagreb pruža MRRFEU stručnu i savjetodavnu podršku u svim fazama razrade, uspostave i objedinjavanja cjelovitog sustava izvještavanja o provedbi politike regionalnog razvoja. ■

Pokazatelji pametnog grada

Pokazatelji pametnog grada: Mogu li poboljšati upravljanje u velikim hrvatskim gradovima? rezultat su istraživanja nastalog u okviru projekta **Tvoj Grant@EIZ**, čiji su koautori dr. sc. Dubravka Jurlina Alibegović, dr. sc. Željka Kordej-De Villa i Mislav Šagovac.

Drugi koncepti

U literaturi se osim pametnog grada pojavljuju i drugi koncepti kao primjerice *intelligentni grad* (Komninos, 2002), *digitalni grad* (Jong et al., 2015), *pametni održivi grad* (ITU, 2015) i drugi. U literaturi se koriste brojni indeksi za mjerenje kvalitete života u gradu te postoji *information and communication technology development index* (ITU, 2016), *index system of smart city* (ISO, 2012), *city prosperity index* (UN-Habitat, 2013), *European indicators* (EU, 2015), *global city indicators* (Fox, 2013), *European system of social indicators* (Berger-Schmitt i Noll, 2000), *networked society city index 2013* (Ericsson, 2013), *European green city index* (Siemens, 2009), ISO standardi za sustav upravljanja kvalitetom i niz drugih.

Zašto se trebaju uvoditi pokazatelji pametnog grada?

U znanstvenoj literaturi ne postoje analize o primjeni koncepta pametnog grada u novim zemljama članicama Europske unije. Istraživanja pokazuju da se ključne odluke u hrvatskim velikim gradovima uglavnom donose bez strateškog

analiziranja na temelju utvrđenih *ad hoc* ciljeva, aktivnosti i mjera za njihovo ostvarenje. O razvoju se ne promišlja dugoročno; u planiranje razvoja nisu uključeni svi relevantni dionici te se zanemaruje rješavanje ključnih razvojnih izazova. Razvojni model pametnog grada ne postoji; tek se počinju koristiti pametna rješenja za rješavanje problema u gradskom prometu, okolišu i gradskoj upravi. Posljedica takvog planiranja razvoja neadekvatna je kvaliteta javnih dobara i usluga koje osiguravaju gradovi i nepotrebno rasipanje javnih sredstava.

Dosadašnja iskustva primjene modela pametnog grada u Hrvatskoj

Samo su dva hrvatska grada pripremila Strategiju pametnog upravljanja, a tridesetak gradova razvilo je pametne projekte u različitim sektorima. To se odnosi na pametni parking u pametnoj ulici i rješenja za nadzor i kontrolu okoliša (Dubrovnik); promet i urbana mobilnost te javni bicikli (Slavonski Brod, Koprivnica, Karlovac, Osijek, Gospić, Senj, Otočac, Karlobag); mogućnost dijeljenja automobila ili vožnje (Zagreb); rješenja za praćenje javnog prijevoza (Zagreb, Osijek); upravljanje otočnim servisima (otok Krk); pregled prometnih i turističkih trendova (Zagreb, Osijek, Rijeka, Velika Gorica, Koprivnica i Pula); rješenja u području energetske obnove i energetske učinkovitosti gradova (Sisak, Labin); rješenja za potporu poduzetničkoj klimi (Pula, Ivanec); uvođenje održive i ekološke komunalne infrastrukture (Umag) i drugi.

Razvojni model pametnog grada

Svrha je ovog istraživanja prikazati razvoj pokazatelja pametnog grada u hrvatskim velikim gradovima u šest dimenzija modela pametnog grada: pametno gospodarstvo, pametni građani, pametno upravljanje, pametna mobilnost, pametni okoliš i pametno življenje.

U radu su korišteni podaci iz baza podataka "Urban Audit", Državnog zavoda za statistiku, lokalnih baza podataka dvadeset i pet hrvatskih velikih gradova, gradskih podataka dobivenih anketiranjem dvadeset i pet hrvatskih gradova i sekundarnih podataka dobivenih iz različitih istraživačkih dokumenata. Na temelju tih podataka iz javnih i slobodno dostupnih izvora kreirani su pokazatelji pametnog grada za velike hrvatske gradove u svih šest dimenzija modela pametnog grada. Također je korištena *web scraping* tehnika za dobivanje podataka koji nisu dostupni iz javnih izvora. Nakon prikupljanja podataka, standardizirani su svi podaci koji omogućuju usporedbu pokazatelja različitih mjernih jedinica. Pripremljeno je dvadeset i devet pokazatelja za uspoređivanje dvadeset i pet hrvatskih velikih gradova i procjenu njihove komparativne prednosti, koji su prikazani na slikama od 1 do 6.

Glavni rezultati istraživanja

Izrađena su dva gradska indeksa pametnog urbanog razvoja. Prvi je onaj kod kojeg nisu korišteni podaci za Zagreb (slika 7), dok je drugi onaj koji sadrži i podatke za Zagreb (slika 8). Rezultati istraživanja bez uključivanja podataka za Zagreb pokazuju da samo jedanaest velikih gradova ima pozitivnu vrijednost pokazatelja pametnog grada. To su Pazin, Dubrovnik, Varaždin, Pula, Rijeka, Zadar, Čakovec, Split, Koprivnica, Samobor i Karlovac. Situacija je gotovo identična ako se rangiraju gradovi kada se

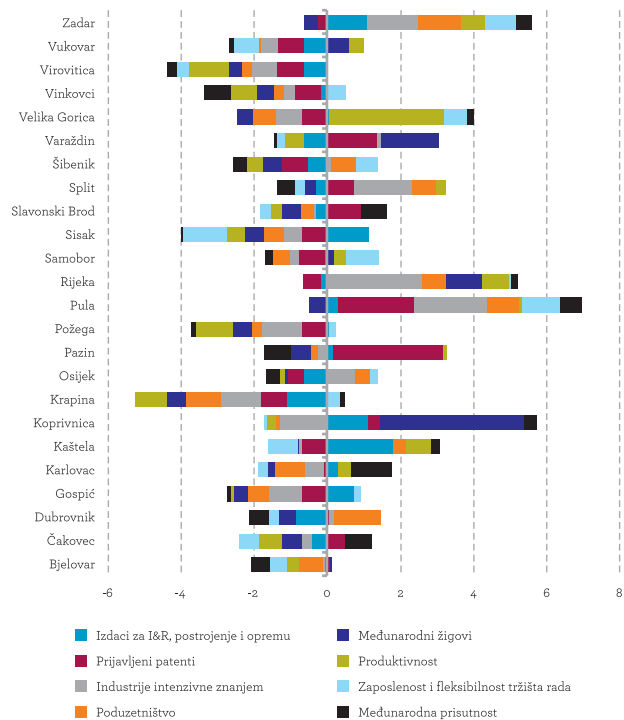
uključuje zagrebački podaci. I u tom slučaju prvu poziciju ima Pazin. Zagreb je na drugom mjestu, dok je Dubrovnik na trećem mjestu. Na začelju ljestvice su Bjelovar, Kaštela i Virovitica.

Na temelju izračunatog gradskog indeksa pametnog urbanog razvoja, donositeljima gradskih političkih odluka predložene su odgovarajuće mjere za poticanje pametnog i lokalno vođenog razvoja. Predložene su mjere koje mogu autonomno donositi gradovi. Među predloženim mjerama valja navesti razvoj digitalnih vještina i napretka u IT sektoru za povećanje samozapošljavanja i povećanje broja novoosnovanih tvrtki. Dimenzija pametnih građana može se poboljšati aktivnim gradskim mjerama za poboljšanje odaziva birača na lokalnim izborima. Kod pametnog upravljanja bolji se rezultati mogu postići raznim mjerama, primjerice povećanjem udjela žena u gradskom vijeću i povećanjem transparentnosti proračuna u gradu. S druge strane, gradnja novih dječjih jaslica i vrtića u gradu s ciljem povećanja udjela djece koja pohađaju jaslice i vrtiće nije potrebna u svakom gradu. Mobilnost gradova može se poboljšati ako postoji potreba za povećanjem broja gradskih autobusnih linija, autobusnih stanica i biciklističkih staza u gradu. Pametno življenje može se unaprijediti provođenjem različitih mjera za povećanje stambenog prostora po glavi stanovnika u gradu, primjerice, subvencioniranjem cijene stanovanja za ciljane skupine stanovnika.

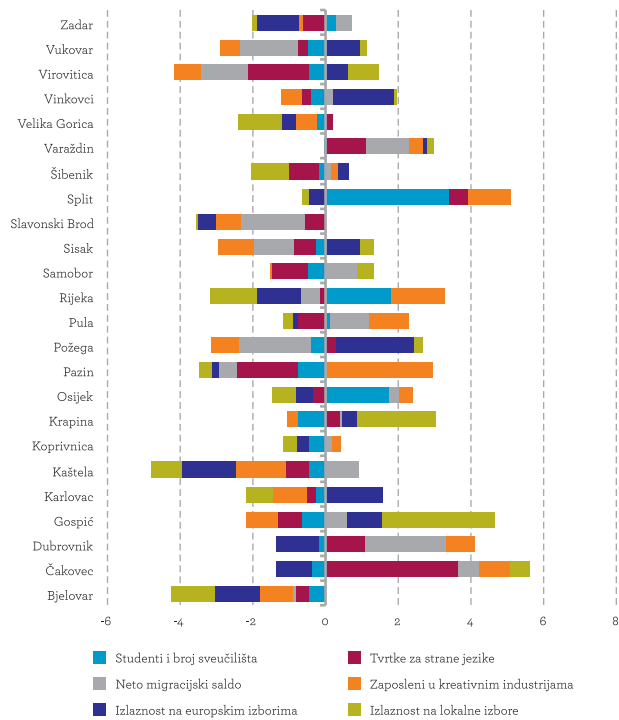
Indeks pametnog urbanog razvoja jasno pokazuje heterogenost hrvatskih velikih gradova u svih šest dimenzija pametnog grada. Zaključak je da se svi veliki hrvatski gradovi trebaju poboljšati u svim dimenzijama pametnog grada.

Rezultati istraživanja imaju izravne implikacije na povećanje racionalnosti u korištenju lokalnih javnih sredstava jer bi se trebale donositi odluke u skladu sa stvarnim potrebama građana i poduzetnika u gradovima. ■

Slika 1. Pametno gospodarstvo

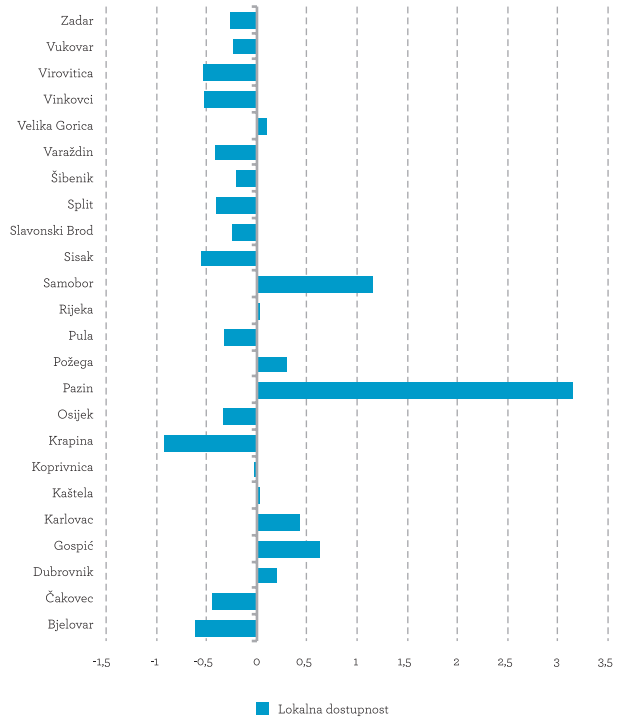
Slika 2. Pametni građani

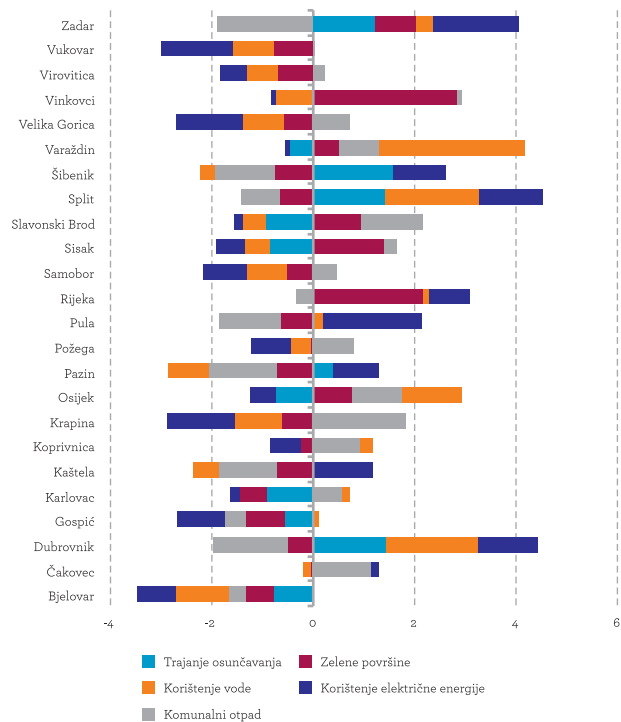
Slika 3. Pametno upravljanje

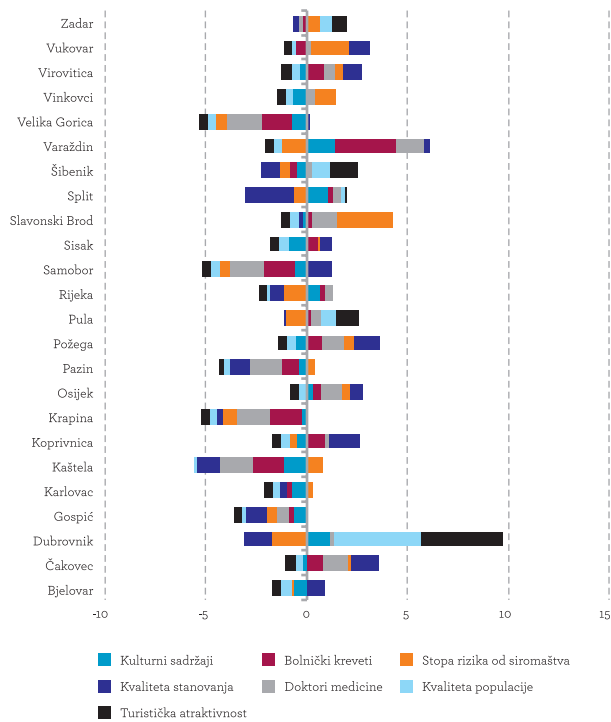
Slika 4. Pametna mobilnost

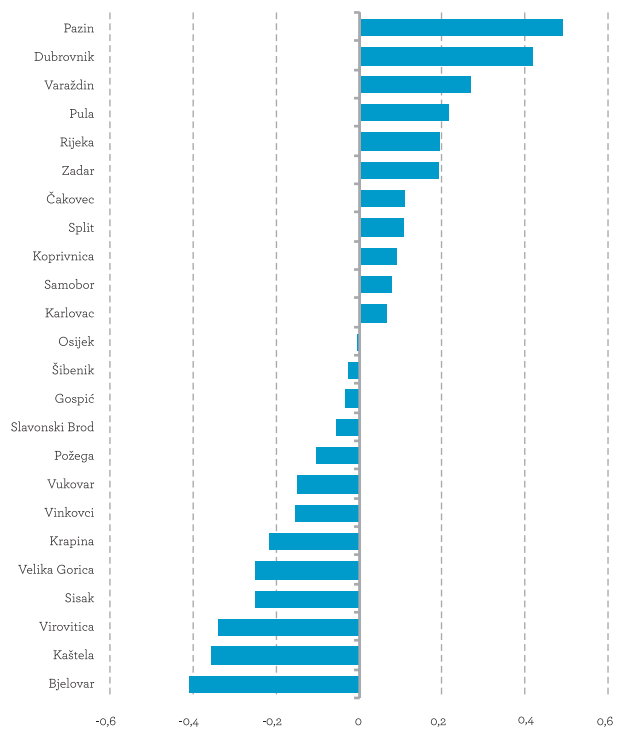
Slika 5. Pametni okoliš

Slika 6. Pametno življenje

Slika 7. Indeks pametnog urbanog razvoja (bez Zagreba)

Slika 8. Indeks pametnog urbanog razvoja (sa Zagrebom)

Uspješni projekti

Informatičke i komunikacijske tehnologije za energetska učinkovitost u gradovima

Projekt iURBAN – *Intelligent URBAN eNergy Tool*¹, sufinanciran je sredstvima EU iz Sedmog okvirnog programa za istraživanje i tehnološki razvoj. Ovim se projektom oprema 26 riječkih objekata pametnim mjeračima koji u realnom vremenu daju podatke o potrošnji energenata i novom informatičkom rješenju za praćenje potrošnje energenata u javnim zgradama.

Osnovne aktivnosti uključuju postavljanje pilot-instalacije mjerača koji se ugrađuje u razne tipove objekata – u zgrade, na javnu rasvjetu, u toplane te u zgrade s proizvodnjom električne energije (sunčane

elektrane i kogeneracija). Podaci prikupljeni ovom tehnologijom koriste se za izradu informatičkog rješenja koji Gradu Rijeci sugerira kako se ponašati energetski učinkovitije, a tvrtkama koje pružaju uslugu opskrbe električnom energijom pomaže pri optimizaciji tarifne politike prema korisnicima i učinkovitijem nabavljanju primarne sirovine.

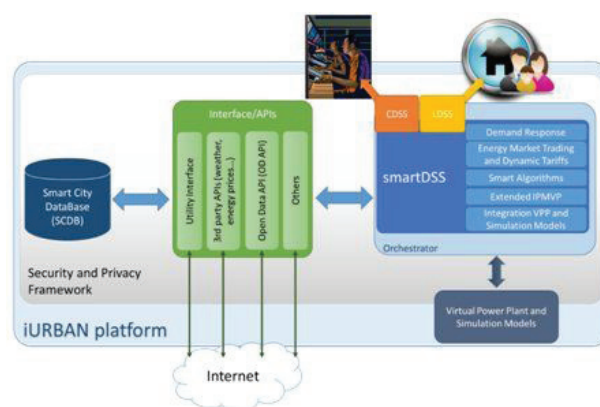
Međunarodno udruženje “Eurocities” Rijeci je u Microsoftovom centru inovacija u Bruxellesu dodijelilo *Green Digital Charter* (GDC) nagradu u području promocije otvorenih i interoperabilnih rješenja za projekt *ICT for Energy Efficiency – Informatičke i komunikacijske tehnologije za energetska učinkovitost u gradovima*. U snažnoj konkurenciji s Amsterdamom i Valencijom, nagrada je dodijeljena Gradu Rijeci i ovom zanimljivom projektu. ■

Slika 9. Green Digital Charter nagrada – Rijeka

Izvor: Grad Rijeka, 2017.²

Slika 10. iURBAN platforma

Izvor: iURBAN Platform Architecture, 2018.³

¹ Devet ključnih projekata kojima Rijeka postaje pametni grad. (2017., rujan). *Poslovni dnevnik*. Preuzeto sa: <http://www.poslovni.hr/tehnologija/devet-kljucnih-projekata-kojima-rijeka-postaje-pametni-grad-332345>

² Prestižna nagrada Green Digital Charter Gradu Rijeci za projekt iURBAN. (2017., siječanj). *Grad Rijeka*. Preuzeto sa: <https://www.rijeka.hr/prestizna-nagrada-green-digital-charter-gradu-rijeci-projekt-iurban/>

³ iURBAN Platform Architecture. (2018., rujan). *iURBAN European Project Website*. Preuzeto sa: <http://www.iurban-project.eu/results-en/iurban-platform-architecture.html>

Isušivanje regija (eng. *regional brain drain*)

Isušivanje regija često je korišten pojam u regionalnoj znanosti. Opisuje kontinuirani odlazak ljudi i kapitala iz manjih naselja u veće gradove. U literaturi na engleskom jeziku ta se kretanja nazivaju *regional drain*, često i *regional brain drain*, odnosno *regional capital drain*. U nas se još nije udomaćio odgovarajući naziv pa se koristi neposredni prijevod s engleskog jezika. Isušivanjem se, naime, ne opisuje odlazak stanovništva iz regije već premještanje u gradove tako da se stanovništvo uglavnom ne smanjuje. Riječ je o pojavi dobro poznatoj i u razvijenim i u nerazvijenim zemljama pa i u nas: regija koja je nekad bila ravnomjerno naseljena i oblikovala jednoliku mrežu većih i manjih naselja “isušuje” se i pretvara u regiju s jednim ili više većih gradova u koje se slijeva stanovništvo iz njihovih okolica. Ako se radi o velikim regijama takvih gradova će biti više. U manjim se regijama stanovništvo i kapital u pravilu slijevaju u jedan grad. U manjim je zemljama cilj kretanja prijestolnica u kojoj često živi više od polovice ukupnog stanovništva.

Do isušivanja dolazi uslijed privlačnosti većih gradova u kojima su mogućnosti zapošljavanja i plasmana kapitala veće nego u manjim mjestima i selima. I poduzetnici i njihovi zaposlenici u gradovima koriste pogodnosti (takozvane eksterne ekonomije) koje nastaju smještanjem raznovrsnih djelatnosti u gradski prostor: priključuju se na infrastrukturne sustave koji se u manjim mjestima ne grade zbog premalog broja korisnika, koriste zdravstvene usluge i obrazovne mogućnosti koje su raznovrsnije i kvalitetnije nego u manjim mjestima,

mogu sudjelovati u znatno bogatijem društvenom životu itd. Isušivanju pogoduje i razvoj prometnica i prijevoza. Nova prometnica koja do tada slabo dostupna mjesta povezuje s gradom omogućit će dnevne migracije koje su najčešće uvod u konačno preseljenje u grad. Lako je vidjeti da se u odsustvu regionalne razvojne politike isušivanje može samo ubrzavati jer grad postaje privlačniji s pristizanjem većeg broja stanovnika iz njegove bliže i dalje okolice. Samim time, mjesta koja napuštaju postaju sve manje privlačna.

Isušivanje regija nije prihvatljiva prostorno-ekonomska pojava. U isušanim dijelovima regije život zamire, a resursi se ne koriste, dok prekomjerno gradsko stanovništvo preopterećuje infrastrukturne sustave te zakrčuje i onečišćuje gradski prostor. Sve teže se udovoljava potrebama za stambenim prostorom i društvenim uslugama, sve je više kriminala, a kvaliteta gradskog života, unatoč privlačnim svjetlima velegrada, opada. Posebno nepovoljan učinak vidljiv je u sve većem jazu između rastućeg grada i njegovog nazadujućeg okruženja koje u konačnici postaje ograničenje pa i kočnica ukupnog razvoja regije. Stoga treba povesti prostorno-gospodarsku politiku kojom će se potaknuti razvoj isušanih dijelova regije i stimulirati ostanak. Takva je politika složena i nužno dugoročna, zahtijeva pakete mjera, kompetentne nositelje i dobru resornu koordinaciju, a uz to i značajna sredstva. Uvid u dosadašnju hrvatsku regionalnu politiku upozorava na to da njeni nositelji još nisu uspjeli odgovoriti na ovaj izazov. ■

Događanja

- **AESOP – Association of European Schools of Planning**, [http://www.aesop-planning.eu/AESOP Annual Congress 2019](http://www.aesop-planning.eu/AESOP%20Annual%20Congress%202019), “Planning for Transition”, 9.-13. srpnja 2019., Venecija, Italija, najava organizatora – Sveučilište IUAV Venecija: <http://www.aesop2019.eu/>
- **ERSA – European Regional Science Association**, <http://www.ersa.org>
ERSA – Hrvatska sekcija
kontakt za Hrvatsku: dr. sc. Irena Đokić, idojic@eizg.hr
59th ERSA Congress, “Regions and Digital Transformations: Opportunities, Risks and Challenges”, 27.-30. kolovoza 2019., Lyon, Francuska, <http://ersa.org/events/59th-ersa-congress/>
Događanja (godišnje konferencije, ljetne/zimske škole, radionice) ostalih ERSA sekcija tijekom 2018./2019. godine možete provjeriti na: <http://ersa.org/upcoming-events/>
- **EURA – European Urban Research Association**, <http://www.eura.org>
kontakt za Hrvatsku: dr. sc. Dubravka Jurlina Alibegović, djurlina@eizg.hr
EURA - UAA 2019 Conference Cities Future IV, “Creating Just and Sustainable Cities”, 20.-22. lipnja 2019., Dublin, Irska, najava organizatora – UCD Dublin: <http://cityfutures2019.com/abstract-management/>
- **RSA – Regional Studies Association**, <http://www.regionalstudies.org/>
predstavica za Hrvatsku: dr. sc. Marijana Sumpor, msumpor@eizg.hr
RSA Annual Conference 2019, “Pushing Regions Beyond their Borders”, 5.-7. lipnja 2019., Santiago de Compostela, Španjolska, najava organizatora – Sveučilište Santiago de Compostela: <https://www.regionalstudies.org/events/pushing-regions-beyond-their-borders/>
Događanja (godišnje konferencije, ljetne/zimske škole, radionice) nacionalnih i regionalnih RSA udruženja tijekom 2018. i 2019. godine možete provjeriti na: <https://www.regionalstudies.org/conferences-events/> i istraživačke potpore: <http://www.regionalstudies.org/funding>

- **RSAI – Regional Science Association International**, <http://www.regionalscience.org/>
Događanja (godišnje konferencije, ljetne/zimske škole, radionice za doktorande itd.) nacionalnih i regionalnih RSAI udruženja tijekom 2018. i 2019. godine možete provjeriti na: <http://www.regionalscience.org/>
- **HEM – Hrvatska evaluatorska mreža** (Ekonomski institut, Zagreb, www.eizg.hr). Više o mreži: <http://www.evaluacija.hr/>

Obrazovanje

- **Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam “Dr. Mijo Mirković”**
Specijalistički poslijediplomski studij “Europske integracije, regionalni i lokalni razvoj”, informacije na e-mail: sagaber@unipu.hr ili ikersan@unipu.hr
- **Sveučilište u Osijeku, Poljoprivredni fakultet**
Studij agroekonomika, predmet Regionalni i ruralni razvoj, vidi: <http://www.pfos.unios.hr/hr/nastava/studiji-nastava/preddiplomski-sveucilisni-studij/agroekonomika-preddiplomski/2-godina/regionalni-i-ruralni-razvoj/>
- **Sveučilište u Rijeci, Ekonomski fakultet**
Specijalistički poslijediplomski studij “Menadžment u javnom sektoru”, https://www.efri.uniri.hr/hr/menadzment_u_javnom_sektoru/40
- **Sveučilište u Zadru i Sveučilište u Teramu (Italija)**
Združeni poslijediplomski sveučilišni studij “Sociologija regionalnog i lokalnog razvoja”, <http://www.unizd.hr/sociologija/Me%C4%91unarodnidoktorskiStudijSocReg/tabid/4950/Default.aspx>

Edukativne aktivnosti drugih institucija

• Sveučilište u Zagrebu

Centar za poslijediplomske studije, sveučilišni interdisciplinarni poslijediplomski specijalistički studij "Upravljanje gradom", <http://www.unizg.hr/istrazivanje/specijalisticki-studiji/sveucilisni-interdisciplinarni-specijalisticki-studiji/upravljanje-gradom/>

Centar za poslijediplomske studije, sveučilišni interdisciplinarni poslijediplomski specijalistički studij "Priprema i provedba EU projekata", <http://www.unizg.hr/istrazivanje/specijalisticki-studiji/sveucilisni-interdisciplinarni-specijalisticki-studiji/eu-projekti/>

Ekonomski fakultet, poslijediplomski specijalistički studij "Lokalni ekonomski razvoj", <http://www.efzg.unizg.hr/default.aspx?id=7460>

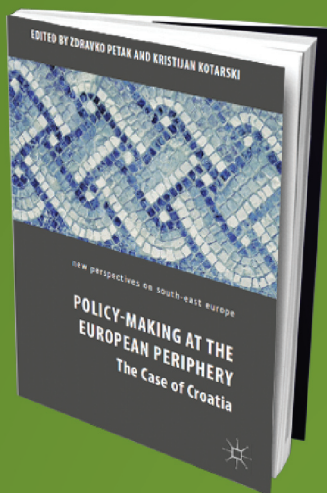
Geografski odsjek Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, poslijediplomski doktorski studij geografije, http://www.pmf.unizg.hr/geog/doktorski_studij/program_i_struktura_studija i diplomski sveučilišni studij geografije, smjer Prostorno planiranje i regionalni razvoj: https://www.pmf.unizg.hr/geog/nastava/raspored_predavanja/prostorno_planiranje

Fakultet političkih znanosti, poslijediplomski specijalistički studiji "Lokalna demokracija i razvoj", http://www.fpzg.unizg.hr/studiji/poslijediplomski/specijalisticki_studiji/lokalna_demokracija_i_razvoj i "Prilagodba Europskoj uniji: Upravljanje projektima i korištenje fondova i programa EU", http://www.fpzg.unizg.hr/studiji/poslijediplomski/specijalisticki_studiji/pEU

• **Hrvatska evaluatorska mreža – HEM**, regionalni trening evaluatora – u najavi

• **Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU)**, edukacijski program, <https://strukturnifondovi.hr/edukacije/>

• **Državna škola za javnu upravu (DŠJU)**, edukacijski program, <https://www.dsju.hr/dsju/program/workshop/list>

Policy-making at the European periphery – The case of Croatia

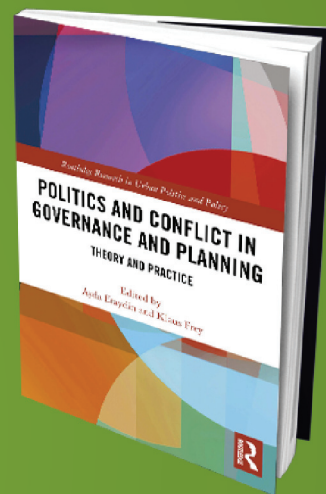
Petak, Z., Kotarski, K. (2018). *Policy-making at the European periphery – The case of Croatia*. London: Palgrave Macmillan, ISBN: 978-3-319-73581-8.

U ovoj se knjizi detaljno razmatra ekonomska i politička transformacija tijekom posljednjih 30 godina. Autori tekstova dubinski analiziraju hrvatski kontekst donošenja javnih politika te utjecaj europeizacije na domaći institucionalni okvir. Priloge knjizi pripremili su znanstvenici koji se bave područjem javnih politika te makroekonomisti i stručnjaci u području javnih financija iz Hrvatske. U drugom dijelu knjige vrlo je detaljno analiziran kontekst ekonomske politike i nezadovoljavajući dugotrajni hrvatski makroekonomski rezultati, osobito u usporedbi s drugim tranzicijskim gospodarstvima. U posljednjem se dijelu istražuju sektorske javne politike, uključujući kohezijsku politiku, obrazovanje, zdravstvo, mirovine i lokalnu upravu.

Politics and conflict in governance and planning: Theory and practice

Eraydin, A., Frey, K. (2018). *Politics and conflict in governance and planning: Theory and practice*. London: Routledge, ISBN: 978-0-815-36919-6.

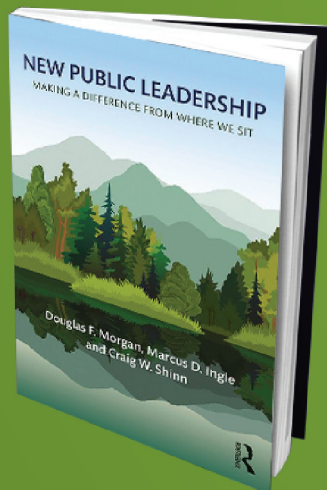
Knjiga se bavi ocjenom promjenjive uloge politike u suvremenom planiranju i javnom upravljanju. Proveden je niz empirijskih istraživanja u nekoliko regija svijeta koja oslikavaju složene i heterogene procese depolitizacije i repolitizacije u specifičnom kontekstu lokalnog i regionalnog planiranja i upravljanja. Ukazuje na dominaciju tržišnih sila i njihov utjecaj na političko djelovanje te na koji su način definirani politički konflikti i borbe i kako postaju temama rasprava. Knjiga ukazuje i na transformacije u niz pravila i ograničenja koja se u posljednje vrijeme nameću lokalnom i regionalnom planiranju.

New public leadership – Making a difference from where we sit

Morgan, F. D., Ingle, D. M. i Shinn, W. C. (2018). *New public leadership – Making a difference from where we sit*. New York: Routledge, ISBN: 978-0-765-63463-4.

Većina literature o vodstvu proizlazi iz privatnog sektora i usmjerena je na privatni sektor, naglašavajući pritom osobne kvalitete koje povezuju vođe i sljedbenike na putu do ostvarenja zajedničkih namjera. Kako autori knjige naglašavaju, ukoliko zajedničke namjere ne izgrađuju povjerenje i legitimitet u javnim institucijama, tradicionalni oblici vodstva neće zadovoljiti standarde suvremenih javnih službenika. Autori istražuju tri ključna elementa uspjeha vodstva: 1) razumijevanje konteksta javne službe; 2) skup alata oblikovanih kako bi pomogli vođama u poticanju kolektivne akcije u odgovaranju na izazove; 3) alate kojima se potiče zdravo prosuđivanje te vođama omogućuju ispravno donošenje odluka.

Poziv

Ako ste došli do zanimljivih znanstvenoistraživačkih spoznaja i rezultata, provodite uspješan razvojni projekt i želite podijeliti informacije o tome, ili pripremate događaj o kojem želite informirati kolegice i kolege, slobodno nam prosljedite informaciju koju ćemo rado uključiti u jedan od sljedećih brojeva **Regio-novosti**.